

Tema a 26-a: Sacramentul căsătoriei

Comunitatea intimă de viață și dragoste conjugală dintre bărbat și femeie este sacră și este structurată după legile stabilite de Creator, din care omul nu poate dispune după plăcul lui.

26.10.2025

„Legământul matrimonial, prin care un bărbat și o femeie stabilesc între ei o comunitate a întregii vieți,

rânduit prin caracterul său natural spre binele soților și spre nașterea și educarea copiilor, a fost ridicat de Cristos Domnul, între cei botezați, la demnitatea de sacrament. (Codul de Drept Canonic, 1055 § 1).

1. Căsătoria în planul lui Dumnezeu

„Dumnezeu însuși este autorul căsătoriei”[1]. Taina comunității conjugale dintre bărbat și femeie este sacră și este structurată după legile proprii stabilite de Creator, care nu depind de arbitrajul uman.

Instituția căsătoriei nu este o intervenție neautorizată în relațiile personale și intime dintre un bărbat și o femeie, ci o exigență intrinsecă a legământului de iubire conjugală: este singurul loc care face posibil ca iubirea dintre un bărbat și o femeie să fie una conjugală[2], adică o iubire aleasă, care cuprinde binele întregii persoane în ceea ce o diferențiază

sexual[3]. Această iubire reciprocă dintre soți devine o imagine a iubirii absolute și nestrămutate cu care Dumnezeu îl iubește pe om. Este bună, foarte bună în ochii Creatorului (Gn 1,31). Iar această iubire, pe care Dumnezeu o binecuvântează, e menită să fie rodnică și să se împlinească în lucrarea comună de păstrare a creației: „Dumnezeu i-a binecuvântat și le-a zis: «Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l supuneți»” (Gen 1,28)” (*Catehism*, nr. 1604).

Păcatul original a introdus ruperea comuniunii originare dintre bărbat și femeie, slăbind conștiința morală cu privire la unitatea și indisolubilitatea căsătoriei. Legea veche, în conformitate cu pedagogia divină, nu a criticat poligamia patriarhilor și nici nu a interzis divorțul; dar „Privind legământul lui Dumnezeu cu Israel sub chipul unei iubiri

conjugale exclusive și fidele (cf. Os 1-3; Is 54;62; Ier 2-3;31; Ez 16,62;23), profetii au pregătit conștiința Poporului ales pentru o înțelegere aprofundată a unicității și a indisolubilității căsătoriei (cf. Mal 2,13-17)” (*Catehism*, nr. 1611).

„Isus Cristos nu numai că restabilește ordinea inițială voită de Dumnezeu, ci dăruiește harul pentru a trăi Căsătoria în noua demnitate de sacrament, care este semnul iubirii sale căsătorești față de Biserică: „Bărbaților, iubiți-vă soțiile așa cum Cristos a iubit Biserica” (Ef 5,25)” (*Compendiu*, nr. 341).

„De aceea, între botezați nu poate să existe un contract matrimonial valid care să nu fie, în același timp, și sacrament” (Codul de Drept Canonic, 1055 §2)[4].

Sacramentul căsătoriei sporește harul sfințitor și dăruiește harul sacramental specific, care exercită o

influență singulară asupra tuturor realităților vieții conjugale[5], în special asupra iubirii soților[6]. Chemarea universală la sfințenie este specificată pentru soți „de sacramentul celebrat și tradus în concret în realitatea proprie a existenței conjugale în familie”[7]. „Soții sunt chemați să-și sfințească căsătoria și să se sfințească în această unire; prin urmare, de aceea ar comite o gravă eroare dacă și-ar construi viața spirituală ignorând sau separându-se de propriul cămin. Viața de familie, relațiile conjugale, grija și educarea copiilor, efortul de a susține material familia și de a-i asigura și îmbunătăți traiul, relațiile cu celelalte persoane care alcătuiesc comunitatea umană, toate acestea sunt realități omenești și obișnuite pe care soții creștini trebuie să le supranaturalizeze”[8].

2. Celebrarea căsătoriei

Căsătoria ia naștere din consimțământul personal și irevocabil al soților (cf. *Catehism*, nr. 1626). „Consimțământul matrimonial este actul voinței, prin care un bărbat și o femeie se dăruiesc și se primesc reciproc, printr-un pact irevocabil, pentru a forma căsătoria” (Codul de Drept Canonic, 1057 §2).

„Biserica cere în mod normal pentru credincioșii ei *forma* ecleziastică a celebrării căsătoriei” (*Catehism*, nr. 1631). De aceea, „sunt valide numai acele căsătorii care sunt încheiate în fața Ordinariului locului sau a parohului locului, ori în fața unui preot sau diacon delegat de unul dintre ei ca să asiste și, în plus, în fața a doi martori, conform dispozițiilor canoanelor” Codului de Drept Canonic (1108 §1).

Mai multe motive concurează pentru a explica această determinare:

căsătoria sacramentală este un act liturgic; introduce într-un ordo eclesial (stare în Biserică), creând drepturi și obligații în Biserică între soți și față de copii. Deoarece căsătoria este o stare de viață în Biserică, este necesar să existe certitudine cu privire la ea (de aici obligația de a avea martori); iar caracterul public al consimțământului protejează „Da”-ul dat odată și ajută la rămânerea fidel acestuia (cf. *Catehism*, nr. 1631).

3. Proprietățile esențiale ale căsătoriei

„Proprietățile esențiale ale căsătoriei sunt unitatea și indisolubilitatea, care în căsătoria creștină ating o fermitate deosebită datorită sacramentului” (Codul de Drept Canonic, 1056). Soțul și soția „prin legământul conjugal «nu mai sunt doi, ci un singur trup» (Mt 19,6)... Această unire intimă, dăruire

reciprocă dintre două persoane precum și binele copiilor pretind fidelitatea deplină a soților și unitatea indisolubilă dintre ei”[9].

„Demnitatea personală egală, ce trebuie recunoscută bărbatului și femeii în afecțiunea lor reciprocă și deplină, face să apară limpede unitatea căsătoriei confirmate de Domnul. Poligamia este contrară acestei demnități egale și iubirii conjugale ce este unică și exclusivă” (*Catehism*, nr. 1645).

„În predica sa, Isus a arătat fără echivoc sensul originar al unirii dintre bărbat și femeie, așa cum a voit-o Creatorul la început: permisiunea, dată de Moise, ca bărbatul să-și lase femeia, era o cedare în fața învârtoșării inimii; legătura conjugală dintre bărbat și femeie este indisolubilă: Dumnezeu însuși a încheiat-o: „Ceea ce Dumnezeu a unit, omul să nu

despartă” (Mt 19, 6)” (*Catehism*, nr. 1614).

În virtutea sacramentului, prin care soții creștini manifestă și participă la misterul unității și al iubirii fecunde între Cristos și Biserică (Ef 5, 32), indisolubilitatea capătă un sens nou și mai profund, sporind soliditatea originară a legăturii conjugale, astfel încât „căsătoria validă [adică săvârșită între botezați] și consumată nu poate fi desfăcută de nici o putere omenească, și din nici un motiv, decât moarte” (Codul de Drept Canonic, can. 1141).

„*Divorțul* este o ofensă gravă adusă legii naturale. El pretinde că rupe contractul liber consimțit al soților de a trăi unul cu altul până la moarte. Divorțul lezează Legământul de mântuire pentru care Căsătoria sacramentală constituie un semn” (*Catehism*, nr. 2384).

„Se poate întâmpla ca unul dintre soți să fie victima nevinovată a unui divorț pronunțat de legea civilă; atunci el nu contravine preceptului moral. Există o diferență considerabilă între soțul care s-a străduit cu sinceritate să fie fidel sacramentului Căsătoriei și se vede pe nedrept părăsit și acela care, printr-o greșeală gravă, distruge o căsătorie canonic validă” (*Catehism*, nr. 2386).

„Există totuși situații în care coabitarea matrimonială devine practic imposibilă din motive foarte felurite. În asemenea cazuri, Biserica admite separarea fizică a soților și sfârșitul coabitării. Soții nu încetează să fie soț și soție în fața lui Dumnezeu; ei nu sunt liberi să se angajeze într-o nouă unire. În această situație dificilă, soluția cea mai bună ar fi, pe cât posibil, împăcarea, dacă este posibil, reconcilierea” (*Catehism*, nr. 1649).

Dacă după despărțire „divorțul civil rămâne singurul mod posibil de a asigura anumite drepturi legitime, îngrijirea copiilor sau apărarea patrimoniului, poate fi tolerat fără a constitui o greșeală morală” (*Catehism*, nr. 2383).

Dacă după divorț se contractează o nouă uniune, chiar dacă este recunoscută de legea civilă, „soțul recăsătorit se află atunci în situație de adulter public și permanent” (*Catehism*, nr. 2384).

Divorțații recăsătoriți, deși continuă să aparțină Bisericii, în mod normal nu pot fi admiși la Euharistie, deoarece starea și condiția lor de viață contrazic obiectiv acea uniune de iubire indisolubilă dintre Cristos și Biserica, semnificată și actualizată în Euharistie. „Reconcilierea spirituală în sacramentul Pocăinței, care ar deschide calea către sacramentul euharistic, poate fi dată

numai acelor care, căindu-se pentru că au rupt semnul legământului și al fidelității față de Cristos, sunt sincer dispuși la o formă de viață care să nu fie în contradicție cu indisolubilitatea Căsătoriei. Aceasta înseamnă, în concret, faptul că atunci când bărbatul și femeia, pentru motive serioase, cum ar fi, de pildă, educarea copiilor, nu pot satisface obligația de separare, "își iau angajamentul de a trăi în deplină abținere, adică de a se abține de la actele specifice vieții conjugale"[10] [10b].

4. Paternitatea responsabilă

„Prin însăși natura lor, instituția căsătoriei și iubirea conjugală sunt orânduite în vederea procreării și educării copiilor, și prin aceasta își află încununarea: Copiii sunt darul cel mai prețios al căsătoriei și contribuie în cea mai mare măsură la binele părinților înșiși. Dumnezeu,

care a spus: «Nu este bine ca omul să fie singur» (Gen 2,18) și care «l-a făcut pe om de la început bărbat și femeie» (Mt 19,4), voind să-i comunice o anume participare deosebită la lucrarea sa creatoare, i-a binecuvântat pe bărbat și pe femeie, zicând: «Creșteți și înmulțiți-vă» (Gen 1,28). Prin urmare, trăirea autentică a dragostei conjugale, precum și întreaga structură a vieții de familie, care izvorăște din ea, tind, fără a subestima celelalte scopuri ale căsătoriei, să-i dispună pe soți să colaboreze cu tărie sufletească la iubirea Creatorului și a Mântuitorului, care, prin ei, își sporește și își îmbogățește neîncetat familia” (*Catehism*, nr. 1652)[11].

Prin urmare, printre „soții care își îndeplinesc în acest mod menirea pe care le-a încredințat-o Dumnezeu trebuie amintiți în mod deosebit aceia care, prin hotărâre bine gândită, luată în comun, primesc cu

generozitate să crească în mod corespunzător chiar și un număr mai mare de copii”[12].

Stereotipul familiei prezentat de cultura dominantă actuală se opune familiei numeroase, justificat prin motive economice, sociale, de igienă, etc. Dar „Adevărata dragoste reciprocă transcende cuplul bărbat – nevastă și se extinde la roadele lor naturale: copiii. Egoismul, dimpotrivă, ajunge să coboare această dragoste la simpla satisfacere a instinctului și distruge legătura între părinți și copii. Cu greu va putea cineva să se simtă fiu bun – fiu adevărat – al părinților lui, dacă crede că a venit pe lume împotriva voinței lor, că nu s-a născut dintr-o dragoste curată, ci dintr-o imprudență sau o greșeală de calcul. (...) Văd limpede că atacurile împotriva familiilor numeroase provin din lipsa credinței, fiind produse de un mediu social incapabil

să înțeleagă generozitatea și care încearcă să ascundă egoismul și anumite practici de nemărturisit invocând motive aparent altruiste”[13].

Chiar și cu o dispoziție generoasă față de paternitate, soții se pot afla „stingheriți de unele condiții ale vieții de azi și pot ajunge în situații în care numărul copiilor nu poate fi sporit, cel puțin pentru o vreme”[14].

„Dacă există pentru a rări nașterile, motive serioase datorate condițiilor fizice sau psihologice ale soților, fie împrejurărilor exterioare, Biserica învață că e permis soților să țină cont de ciclurile naturale inerente funcțiilor de generare, pentru a se folosi de căsătorie numai în perioadele infertile și a programa astfel natalitatea”[15].

Este intrinsec rea „orice acțiune, care – fie în pregătirea actului sexual, fie în desfășurarea lui, fie în dezvoltarea

consecințelor lui naturale – și-ar propune drept scop sau mijloc să împiedice procrearea”[16].

Deși se caută să se întârzie o nouă concepție, valoarea morală a actului conjugal realizat în perioada infecondă a femeii este diferită de cea a actului efectuat cu recursul la un mijloc anticonceptiv. „Prin structura sa intimă, actul conjugal, în același timp în care unește în mod profund soții, îi face apti pentru generarea de noi vieți, după legile înscrise în însăși ființa bărbatului și a femeii. Menținând aceste două aspecte esențiale, unirea și procrearea, actul conjugal păstrează în mod integral sensul de iubire reciprocă și veritabilă și orânduirea sa spre înalta vocație a omului la paternitate”[17].

Prin recursul la anticoncepție se exclude sensul procreativ al actului conjugal; folosirea căsătoriei în

perioadele infeconde ale femeii respectă conexiunea inseparabilă a sensurilor unitiv și procreativ al sexualității umane. În primul caz se comite un act pozitiv pentru a împiedica procrearea, eliminând din actul conjugal potențialitatea sa proprie în ordinea procreării; în al doilea caz se omite doar folosirea căsătoriei în perioadele fecunde ale femeii, ceea ce de la sine nu lezează nici un alt act conjugal în capacitatea sa procreatoare în momentul realizării lui[18].

Prin urmare, *paternitatea responsabilă*, așa cum o învață Biserica, nu comportă în nici un fel o mentalitate anticonceptivă; dimpotrivă, răspunde unei anumite situații provocate de circumstanțe concurente, care de la sine nu se doresc, ci se pătimesc, și care pot contribui, cu rugăciunea, să unească mai mult pe soți și pe întreaga familie.

5. Căsătoria și familia

„După planul lui Dumnezeu, Căsătoria este fundamentul celei mai ample comunități a familiei, pentru că instituția însăși a Căsătoriei și iubirea conjugală sunt rânduite pentru procrearea și educarea copiilor, care sunt cununa Căsătoriei”[19].

„Deoarece Creatorul a toate a făcut din comunitatea conjugală începutul și temelia societății umane, familia a devenit celula de bază și vitală a societății”[20]. Această dimensiune specifică și exclusiv publică a căsătoriei și a familiei cere apărarea și promovarea ei din partea autorității civile [21]. Legile care nu recunosc proprietățile esențiale ale căsătoriei — divorțul —, sau o echivalează cu alte forme de uniune non-matrimoniale — uniunile de fapt sau uniunile între persoane de același sex — sunt nedrepte: vătează

grav fundamentul societății însăși, pe care Statul este obligat să-l protejeze și să-l promoveze[22].

În Biserică, familia este numită Biserică domestică deoarece specifica comuniune a membrilor săi este chemată să fie „o descoperire și realizare specifică a comuniunii eclesiale”[23]. „Părinții trebuie să fie pentru copiii lor, prin cuvânt și exemplu, primii vestitori ai credinței și să vegheze la vocația proprie a fiecăruia, acordând atenție specială vocației sacre”[24]. „Aici se exercită în mod privilegiat *preoția baptismală* a tatălui familiei, a mamei, a copiilor, a tuturor membrilor familiei, „prin primirea sacramentelor, prin rugăciune și mulțumire, prin mărturia unei vieți sfinte, prin abnegație și dragoste activă”. Căminul este astfel prima școală de viață creștină și „o școală de dezvoltare umană”. Aici se învață răbdarea și bucuria muncii, iubirea

frățească, iertarea generoasă, mereu repetată, și mai ales cultul divin prin rugăciune și oferirea vieții” (*Catehism*, nr. 1657).

Literatura de bază folosită:

- *Catehismul Bisericii catolice*, 1601–1666; 2331–2400
- Conciliul Vatican II, Const. *Gaudium et spes*, nn. 47-52
- Ioan Paul al II-lea., Exh. Apost. *Familiaris consortio*, nn. 11–16.

Literatura recomandată

- *Convorbiri cu mons. Escriva de Balaguer*, nn. 87-112.
- Sf. Josemaria, „Căsătoria, vocație creștină”. *E Cristos care trece*, nn. 22-30

–Miras J.–Bañares, J. I. *Matrimonio y familia*, Axis – colectivul pentru o bună literatură, Brno, 2014.

Note

[1] Conciliul Vatican II, Const. *Gaudium et Spes*, nr. 48.

[2] Cfr. Ioan Paul al II-lea, Ex. ap. *Familiaris consortio*, 22-XI-1981, nr. 11.

[3] Conciliul Vatican II, Const. *Gaudium et Spes*, nr. 49.

[4] „Într-adevăr, prin Botez, bărbatul și femeia sunt inserați definitiv în noul și veșnicul legământ, în legământul conjugal al lui Cristos cu Biserica. În puterea acestei inserări indestructibile, comuniunea intimă de viață și caritatea conjugală întemeiată de Creator este ridicată și

înglobată în iubirea conjugală a lui Cristos, fiind susținută și îmbogățită de forța lui mântuitoare.” (Ioan Paul al II-lea, Ex. ap. *Familiaris consortio*, nr. 13).

[5] „Cuplurile căsătorite au harul acestei stări – harul sacramentului – pentru a trăi toate virtuțile omenești și creștine ale conviețuirii: înțelegerea, buna dispoziție, răbdarea, iertarea, delicatețea în purtarea unuia față de celălalt” (Sfântul Josemaría, *Convorbiri*, nr. 108).

[6] „Autentica iubire conjugală este asumată în iubirea dumnezeiască și este călăuzită și îmbogățită de puterea răscumpărătoare a lui Cristos și de acțiunea mântuitoare a Bisericii, pentru ca soții să fie realmente duși la Dumnezeu, să fie ajutați și încurajați în misiunea lor sublimă de tată și mamă[” (Conciliul

Vatican II, Const. „Gaudium et Spes”, nr. 48).

[7] Ioan Paul al II-lea, Ex. ap. *Familiaris consortio*, nr. 56.

[8] Sfântul Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 23.

[9] Conciliul Vatican II, Const. *Gaudium et Spes*, nr. 48.

[10] Ioan Paul al II-lea, Ex. ap. *Familiaris consortio*, nr. 84. Cfr. Benedict al XVI-lea, Ex. Ap. „Sacramentum Caritatis”, 22-II-2007, nr. 29; Congregația pentru Doctrina Credinței, „Scrisoare privind primirea comuniunii euharistice de către credincioșii divorțați care s-au recăsătorit”, 14-IX-1994; *Catehism*, nr. 1650. [10b] **Nota traducătorului:** Exortația apostolică *Amoris Laetitia* nu a acordat un permis automat pentru împărtășirea persoanelor divorțate care s-au recăsătorit; mai degrabă, deschide posibilitatea unui

discernământ pastoral individual, călăuzit de milostivire, pentru cazuri concrete. Exortăția subliniază necesitatea de a-i însoți pe acești oameni și, în anumite situații, poate permite accesul la spovadă și la împărtășanie. cf. Papa Francisc, Exortăția apostolică *Amoris laetitia*, nr. 305.

[11] „În îndatorirea lor de a transmite viața și de a educa, îndatorire ce trebuie considerată ca misiunea lor proprie, soții știu că sunt colaboratori ai iubirii lui Dumnezeu Creatorul și, într-un fel, interpreții ei.(...), Astfel, soții creștini, încrezători în providența divină și cultivând spiritul de sacrificiu, Îl preamăresc pe Creator și tind spre perfecțiune în Cristos atunci când își îndeplinesc menirea de a procrea cu simț de răspundere generos, uman și creștin” (Conciliul Vatican II, Const. *Gaudium et Spes*, nr. 50).

[12] *Idem.*

[13] Sfântul Josemaría, *Convorbiri*, nr. 94. „Soții trebuie să-și întemeieze viața comună pe o afecțiune sinceră și curată și pe bucuria de a fi adus pe lume copiii pe care Dumnezeu le-a dat harul să-i aibă, știind, atunci când este nevoie, să renunțe la propriile comodități și să se încreadă în providența divină. A întemeia o familie numeroasă, dacă aceasta ar fi voința lui Dumnezeu, este o garanție de fericire și eficacitate, chiar dacă susțin altceva promotorii greșiți ai unui trist hedonism” (Sfântul Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 25).

[14] Conciliul Vatican II, Const. *Gaudium et Spes*, nr. 51.

[15] Paul al VI-lea, Enc. *Humanae vitae*, 26-VII-1968, nr. 16.

[16] *Ibidem*, nr. 14.

[17] *Ibidem*, nr. 12. Actul conjugal realizat cu excluderea unuia dintre semnificații este intrinsec necinstit: „un act conjugal impus celuilalt soț, fără a ține seama de condițiile sale și de dorințele sale legitime, nu este un adevărat act de iubire și, în consecință, contrazice exigența unei orânduiri morale în raporturile dintre soți”; sau „un act de iubire reciprocă ce ar pricinui un rău disponibilității de transmitere a vieții, pe care Creatorul a sădit-o în acest act potrivit unor legi speciale, este în contradicție cu planul pentru care a orânduit căsătoria și cu voința Autorului vieții. A te folosi de acest dar divin distrugând fie chiar parțial, semnificația și finalitatea lui, înseamnă a contrazice natura bărbatului, ca și femeii, și raportul lor cel mai intim; înseamnă deci a te împotrivi planului lui Dumnezeu și voinței Sale” (*Ibidem*, nr. 13).

[18] Cfr. Ioan Paul al II-lea, Ex. ap. *Familiaris consortio*, nr. 32; *Catehism*, nr. 2370. Suprimarea semnificației procreative atrage după sine excluderea semnificației unitive a actului conjugal: „De aici derivă nu numai refuzul pozitiv pentru o nouă viață, ci chiar falsificarea interioară a adevăratei iubiri conjugale, care e chemată a se dărui în totalitatea personală” (Ex. ap. *Familiaris consortio*, nr. 32).

[19] *Ibidem*, nr. 14.

[20] *Ibidem*, nr. 42.

[21] „Familia este elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la protecția societății și a statului” (ONU, „Declarația Universală a Drepturilor Omului”, 10-XII-1948, art. 16).

[22] Cfr. Consiliul Pontifical pentru Familie, *Familia, căsătoria și uniunile de fapt*, Vatican 2000; Congregația

pentru Doctrina Credinței,
*Considerații privind proiectele de
recunoaștere legală a uniunilor între
persoane de același sex* Vatican, 2003.

[23] Ioan Paul al II-lea, Ex. ap.
Familiaris consortio, nr. 21.

[24] Conciliul Vatican II, Const.
Lumen Gentium, nr. 11.

Rafael Díaz

.....

pdf | document generat automat din
[https://opusdei.org/ro-ro/article/tema-
a-26-a-sacramentul-casatoriei/](https://opusdei.org/ro-ro/article/tema-a-26-a-sacramentul-casatoriei/)
(14.03.2026)